

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 400 Lei

Director: Pr. N. VASIU

Redacția și Administrația:
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

Catedrala ortodoxă

NE TREBUE ȘCOALĂ CONFESIONALĂ

„Am pierdut o bătălie, fără să ne batem” — spune, de curând la Roma, conducătorul statului român, dl. general Antonescu.

Bătălia pierdută este, fără îndoială, nu numai pierderea unei însemnate părți din România Mare ci și starea sufletească a generației de oameni, care ar fi trebuit să înfrunte o asemenea prăbușire rușinoasă.

Cine poartă deci vina și răspunderea pentru sacrificarea fără luptă a unui patrimoniu dat neamului românesc în anii 1917 și 1918?

Căci Basarabia, Bucovina și Ardealul, prin libera autodeterminare a mulțimilor, s'a unit cu patria mamă nu pentru două decenți, ci pentru vecinicie. Și totuși, fără întrebarea acestor mulțimi, s'a accep'tat o nouă orânduire politică, în urma căreia milioane de oameni au ajuns, dintr'odată, în cele mai grele condiții de viață.

Noua situație este însă atât de gravă pentru cei ce dați, încât nu poate fi mulțumitoare nici tragerea la răspundere a conducătorilor politici din deceniile de după unire, nici simpla formulare a unor vremuri de viitoare restabilire a granițelor firești.

Intre cauzele care au provocat dezastrul nostru național figurează printre cele dintâi și cele mai mari, amăgirea masselor populare cu programuri, destinate de la început să nu fie executate și nesocotirea aristocratică a năzuințelor legale și morale ale poporului, susținător de stat.

Combaterea conștientă și sistematică a acestor cauze, care ne-au compromis în fața omenirii, este deci cea dintâi datorie a ceasului de față.

Și combaterea nu se poate îndeplini, decât apropiindu-ne din nou de popor cu hotărârea fermă de-a-i recuceri încrederea față de idealul nostru național, unul și vecinic.

Spre a izbui în dorința aceasta, va trebui să înnoțim firul deacolo unde l'a rupt oarba ideologie a politicii pălmașe și meschine, de după războiul mondial.

Intre provinciile alpine, în deosebi Ardealul a avut o astfel de tradiție pe terenul formării sufletului național, încât, păstrând-o și întărind-o, România întregită ar fi putut avea, în ceasul de cumpănă, aceeași atitudine dărză și neînfrântă pe care au avut-o generațiile care au pregătit marea Unire.

Încă la 1840 scria Ion Maiorescu, din Craiova, văzând imitația servilă a unor ideologii străine: „Unde e la voi căldura și jocul? Unde e naționalismul și patriotismul ce însoțesc pe Românii ardeleni”.

Patriotismul acesta, specific ardelenesc, a fost plămădit și nutrit de Biserică și de flica ei, de școala confesională.

Biserica a sădit în sufletul Românilor credința ce a înfrățit pe toți fiii neamului „dela vâdică până la oplitică”, creînd acea omogenitate spirituală, care a fost în stare să înfrunte toată urgia vremurilor și să nădădulască în acea justiție dumnezeiască ce va împărtași, la plinirea vremii, și neamul nostru cu binefacerile ei.

Iar școala confesională a clădit pe o astfel de temelie religioasă acea unitate morală și socială, pe care cunoștințele dobândite prin învățământ, sub nici o formă, n'au putut-o altera sau distruge.

Școala confesională a Ardealului a isbit să realizeze tipul Românului iubitor de neam și lege până la sacrificiul voluntar al intereselor individuale prin faptul că după cum spune marele Șaguna, instrucția era făcută, bazându-se pe «învățătura cea creștinească și pe moralitate», iar tinerimea se simțea supravegheată neconținut de suprema autoritate a neamului însuși, de Biserică.

«Tinerimea să nu se amăgească, cu aceea, — spune Șaguna, — că dânsa se află în depărtare, din care pricină poate face ce vrea, pentru că eu am pus oamenii mei pretutindenea, care priveghează asupra tinerimii, ori și unde se află la școală».

Spiritul acesta ardelenesc a prezidat toate acțiunile și înfăptuirile naționale care au dus neamul pe drumul progresului și a culturii, încât neamurile conlocuitoare înșile au trebuit să ne recunoască valoarea.

Organizarea școlii românești după 1918, a rupt brusc însă această tradiție rodnică.

Românii din Ardeal au fost privați de școala confesională primară peste tot, iar școli secundare și școli normale confesionale s'au admis numai în număr limitat.

Reformele învățământului de toate gradele au apărut și dispărut, după cum se succedau regimurile și guvernele, dar toate au suferit de aceeași cumplită boală congenitală a guvernământului neprevăzător: Anihilarea înrăuririi Bisericești asupra educației tinerimii.

Fiecare legiuitor precogniza «organizația mai sis-

tematică și mai pedagogică a școlii» și fiecare avea în vedere realizarea viitorului cetățean, ca om complet, disciplinat, supus și luptător, după chipul și asemănarea celor dela putere, bineînțeles.

Despre efectele dezastruoase ale acestui regim școlar nu trebuie spuse multe vorbe. Le trăim cu toții, cu răni pe trupul țării și cu lacrimile în ochii celor refugiați din teritoriile cedate.

«Școala este însuși viitorul țării» a spus cândva Regele Carol I. deci toată grija și toată preocuparea noastră trebuie să fie școala. Cei 20 de ani pe care i-a avut școala românească sub guvernul României Mari și experiența tuturor reformelor școlare, încercate pe spatele țării, au lămurit pe deplin talentul distructiv al reformatoilor laici.

Lor nu le putem aminti, decât ceea ce a spus Comenius: «Dacă e să se întreprindă mijloace contra corupțiunii neamului omenesc, apoi aceasta să se facă printr'o educație îngrijită a tinerimii».

Și ceea ce școala laică n'a fost în stare să redea, adică o educație îngrijită a generației chemată să înfrunte umilirea neamului, Biserica și școala ei de toate gradele, precum în trecut, așa și acum este în stare să o facă.

Ne trebuie deci școli confesionale, școli izvorâte din concepția de viață religioasă, morală și națională a poporului, pentru că aceste școli ne-au dat mărirea neamului și tot numai prin ele vom răzbi spre lumină și demnitate.

Pr. N. Vaslu

Un lucru trebuiește

De o vreme încoace, vedem că ziua de mâine, ne oferă surprize pe cât de variate, pe atât de supărătoare. Abia acum avem ocazia să constatăm cât poate omul suferi și de câtă rezistență spirituală dispunem. De aceea, să stăm pregătiți, ceas de ceas și zi de zi.

Dar pregătirea aceasta n'o putem îndeplini, de cât examinându-ne mai întâi pe noi, căci surprizele rele ale viitorului, își au rădăcina tot în noi, cei de ieri. Toată lumea este hotărâtă fără îndoială să înceapă o viață nouă. Viață în lipsuri și în sărăcie, dar să fie cinstită și lipsită de viclășugurile trecutei vremi.

Incerări de metamorfoză morală au fost de când este omenirea. Unele generații s'au ridicat, altele s'au cufundat. Noi, se vede, facem parte din generația care am rămas orbiți de lustrul veacului, nu de chemările lui spirituale pe cari ni le-a făcut. Acum —după atâta amar,— am rămas deplin încredințați fiecare, că roade din ciulini nu s'au putut culege. Să nu încercăm tainele succesului în viață cu cheie falsă, căci nu vom izbuti nimica ori nu vom da peste ceva mai bun decât am aflat în trecut.

Cheia succesului în viață este „să măturăm treptele de sus”, ca gospodarul cuminte. Ceeace însemnează, că primenirea vieții morale să înceapă cu întronarea unui duh nou în familie, în celula cea mai îngustă a societății omenești. deci, „un lucru ne mai trebuiește”, *Marii, devotate lui Hristos*. Aceste ne trebuie. Căci de aci, dela *mamă* pleacă toată darea cea bună a vieții familiare.

Intrarea Mântuitorului în casa Mariei și a Martei, este pentru zilele noastre de-o importanță covârșitoare. Uneia i-a dat cheia iubirii „care-i mai trebuiește” pe lângă hărnicie, iar pe cealaltă a învățat-o cum să se roage. În jurul acestui punct vom pune apășul azi, când fiecare ne străduim să fim mai buni.

Puterea de salvare a generațiilor zace în sufletul femeii, pentru că ea este mai dispusă spre religiozitate, decât un bărbat. Dispune de o structură sufletească foarte curioasă: plânge cu cei ce plâng și râde cu cei ce râd.

De aceea, trebuie să punem un deosebit interes pentru sporirea acestei bogății sufletești a femeii. Este tocmai momentul potrivit: a început postul crăciunului: și serile lungi de toamnă, tocmai timp slăvit de-a plămădi sufletele în ceasuri de vorbă despre Hristos.

De obicei, femeile seara la sate se strâng mai multe la un loc. Ce se vorbește acolo? Iau bărfeala dela un capăt de sat la altul. După ce au terminat, o iau iară dela început. Numele lui

Hristos se pomenește, doar atunci când gazda unde se strâng, le dă ceva de ale gustării.

Ce-ar fi de făcut? Firește că acesta trebuie chemate la un loc. Dacă nu vin, vom merge noi acolo unde sunt. Dacă nu se lasă ele în albia lui Hristos, trebuie să ducem noi pe Hristos la ele. Înlocuim mica bărfeală cu rosturile Martei și ale Mariei. — Ideal este ca să nu ne lăsăm lipsiți în niciun cântun de societatea feminină organizată care să fie focarul tuturor bunelor porniri în familie și în Societate. Aici în această Societate, se pot face acum în serile lungi de iarnă, minuni de transformări sufletești: Pentru că o pregătire adevărată a femeii nu se poate face decât prin Hristos și Prea Curata Fecioara Maria. Societățile feminine sâtești sunt școli de Evanghelizare și câștigare a sufletelor feminine pentru Hristos. Aici în societate se întâlnește femeia cu Hristos — afară de bi-

serică — aici învață să fie mamă duioasă, mamă îngrijorată, mamă mândră și mamă a durerii. Tot nectarul strâns aici, îl varsă în familie și aceasta la rândul său îmbunătățește societatea dela care poate aștepta ceva real România de mâine. Trebuie să se formeze un circuit moral închis: încreștinând femeia, se face mai bună societatea și aceasta ridică la nivelul ce se cuvine, femeia.

Se impune deci azi pentru femeii o singură datorie: aceea de-a trăi cea dintâi creștinismul. Dumnezeu le-a dăruit cu calități pe care nimeni nu le are: bunătate, duioșie, milă și putere de jertfă. Și ar fi putut oare cei ce au rostul acesta, să nu bage în seamă aceste comori ascunse în sufletul acestui sex. Căci este o poruncă a vremii de față.

În urma legăturii femeii cu Biserica, apare de multe ori fără s'o scoposești — o altă latură bună: aceea națională. Așa bunăoară, în

ținuturile unde, sub stăpânirea străină, Românii își lepădaseră portul, aceștia au ezitat să revină, până ce nu s'a îmbrăcat mai întâi femeia. Căci de obicei cum se îmbracă femeia, așa și ceilalți ai casei.

Azi de bună seamă, se cer abordarea aceluiași probleme. Chiar dacă nu a portului, dar ale filantropiei, ale obiceiurilor și bătrâneștilor noastre tradiții.

Un lucru trebuie să ne menținem atenția. Să nu scăpăm poporul o clipă din ochi. Evenimentele grele peste cari am trecut, îi face să vorbească multe, cari în loc să ne folosească ne otrăvesc. Trebuie să canalizăm discuțiile popoului nostru spre Hristos și spre cer, nu spre ceice ne vreau nouă răul. Mai ales mamele să nu uite că numele lor stă la începutul vieții pe pământ și tot numele lor va fi și începutul vieții viitoare, căci femeia este primul preoi al casei sale. Aceasta este o grea, dar frumoasă răspundere.

Pr. N. B.

O discuție asupra teofaniei

În presa bucureșteană s'a iscat o curioasă discuție privitor la teofanie, adică arătarea lui Dumnezeu oamenilor. La aceasta discuție a dat motive cartea „Minuni și false minuni” a d-lui Mihail Urzică. D-sa este împotriva teofaniei și deci și împotriva „minunilor” dela Maglavit, susținând că satan este acela care înșală pe oameni, putându-se înfățișa și sub semnul Sfintei Cruci sau a persoanelor dumnezeiești.

Cartea numitului autor este socotită ca un mijloc de a ataca dreapta credință și Biserica și de aceea o seamă de preoți caută să-i combată afirmațiunile. În suși arhim. I. Scriban a anunțat publicarea în „Biserica Ortodoxă Română”, revista Sfântului Sinod, a unui articol despre netemeinicia tezei d-lui Urzică. Articolul însă n'a mai apărut, fiind „prea necrutător” față de autorul cărții discutate, cum declară ziarului „Universul”, secretarul general al sfintei Patriarhii, preotul Vasile Vasilache.

Argumente se pot aduce și pentru și contra teofaniei, totul depinde însă de „aprecierea cazurilor de teofanie”, cum bine spune un recenzent în ziarul „Sinaxarul”.

Dar atunci de ce nu se admite ca adevăr fundamental, ceeace ne spune evanghelistul Ioan: „Pe

Dumnezeu nimeni nu l'a văzut vreodată” (Ioan 1,8) și astfel „împăratului vecilor, nemuritorului, nevăzutului, singurului Dumnezeu: fie cinste și mărire în vecii vecilor, Amin”.

Bătălia fierului vechiu

Pentru refacerea economică a țării, trebuie puse în valoare toate resursele de care dispune statul nostru. Nimic nu trebuie neglijat în privința aceasta, cu atât mai vârtos nu utilizarea acestor materii, care pot ajuta majorarea producției necesară înarmării noastre.

Pentru înarmare fierul vechiu are o însemnătate excepțională, fiindcă fabricarea oțelului necesită mult fier. Din cauza aceasta în anul 1937 s'au importat 24.000 tone de fier vechiu, iar în 1939 un total de 74.000 de tone. Deoarece importul este exclus în condițiunile actuale, țara însăși este datoare să facă față nevoilor tot mai mari pentru producția oțelului. Și țara are suficiente disponibilități, încât colectându-se fierul nefolosit, se poate obține pe ușor cel puțin 100.000 tone. Astfel s'ar mări economia statului cu peste jumătate miliard Lei, fără a păgubi pe nimeni cu nimic.

Iată deci e datoria fiecăruia să lumineze poporul în această chestiune.

CITIȚI „RENAȘTEREA”

Organizarea județului Cluj-Turda

Prin cedarea vremelnică a unei părți din Ardeal, cea mai mare parte din județul Cluj a trecut sub stăpânirea ungurească.

Granița s'a stabilit însă în așa condițiuni, încât plasa Mociu și Sărmaș nu pot avea nici o legătură de comunicație cu plasa Gilău (trecut la unguri) și Huedin—Ciucea (deasemeni trecute la Unguri).

Deaceea, toate comunele rămase la noi din aceste unități administrative, au fost încorporate la județul Turda, formând județul Cluj—Turda, cu prefectura la Turda.

Pentru noul județ s'a întocmit acum un nou buget pe timpul 1 Octomvrie 1940 și 31 Martie 1941.

În fața noului județ se pun însă, prin luarea teritoriului județului Cluj, probleme nouă și foarte grele. În primul rând trebuie creiate drumurile necesare pentru o comunicație corespunzătoare.

Astfel trebuie făcut un drum pe care să se poată circula în orice anotimp dela Turda la Mociu peste Vișoara punându-se aici în circulație și autobuse.

Trebuie terminat drumul dela Câmpeni, peste Beliș, la Călata și trebuie făcut din nou un drum care să lege cu Săvădisla comunele dela Someșul Rece și Mănăstireni, care acum snt complet izolate și supuse unui mare dezastu economic, și național.

Chestiunea drumurilor practicabile este deci atât de importantă pentru ținuturile amintite încât rezolvarea ei în interesul populației românești nu poate suferi nici o amânare.

SITUAȚIA UNGURILOR ÎN ROMÂNIA

Se știe că pentru Români ortodocși din Ardealul cedat n'a rămas decât episcopul din Cluj, episcopii din Oradea și Sighet fiind expulzați de unguri. Pentru Români uniți din același teritoriu, au rămas la episcopiile lor doi episcopi, adică la Cluj și Baia Mare.

Școala și celelalte instituții românești au fost toate, complet desființate.

În parlamentul Ungar Români n'au nici un reprezentant. A revenit deci principiul celor trei națiuni și 4 contesiuni, cu excluderea integrală a unui număr de 1.500.000 de Români dela viața politică a statului ungar.

În același timp însă Ungurii din România se bucură de toate drepturile politice, religioase, culturale și economice, întocmai ca și Români.

Însuși conducătorul minorității ungare din România, dl. Gyárfás Elemér, a desmîșit toate pretențiile restricționari, cu care ar fi tratați la noi ungurii, după știrile răspândite de Budapesta.

Episcopi romano-catolici din Alba Iulia și Timișoara stau nestîngheriți la posturile lor, conducând în mod cu totul normal treburile lor eparhiale. Episcopul Marton Aron din Alba Iulia nu numai că-și poate îndeplini liber toate atribuțiunile sale, dar are voie să treacă și granița, mergând la credincioșii săi din Ungaria, în vreme ce episcopul ortodox din Cluj nu are voie să se miște măcar din reședința sa, cu atât mai puțin să dea vreo directivă credincioșilor săi din eparhia românească.

Întreaga preoțime a minorității ungare din Ardeal își primește în mod curent salariul dela stat, în timp ce preoțimea românească din Ungaria este pur și simplu scoasă din bugetul statului.

Toate mănăstirile și ordinele călugărești, ca cel franciscan, minorit sau piarist, funcționează în condițiunile legii cultelor din România, dar toate mănăstirile ortodoxe din Ardealul cedat au fost imediat desființate și monachii trecuți peste graniță.

Eparhia reformată, cu un număr foarte redus de credincioși în Ardeal, rămânând în partea ungurească episcopul lor, s'a organizat a doua zi după arbitrajul dela Viena, formând un consiliu sub conducerea protopopului Francisc Nagy din Teiuș și a contelui Valentin Bethlen.

Din această eparhie au rămas la noi 195 de parohii, iar dela eparhia reformată din Oradea 51 de parohii. Pentru acestea din urmă conducător este protopopul reformat Elemer Nemeș din Lugoj.

Până și episcopia unitară, cu 49 de parohii, a rămas în ființă, având conducător clerical pe pro-

topopul Toma Arkosi din Cornești, iar mirean pe avocatul Nicolae Gall din Turda.

Mai există și o superintendență pentru ungurii luterani, având 19 parohii și sediul la Arad.

Toate școlile minoritare existente la 31 August 1940 continuă să funcționeze în mod normal, iar corpul didactic este plătit din bugetul statului.

În același timp în tot Ardealul cedat noi nu mai avem nici o școală primară și nici școală se-

cundară, plătită din bugetul statului maghiar.

Oare aceasta să însemneze aplicarea stipulațiunilor arbitrajului dela Viena! Ungurii dela noi își păstrează, sub toleranța românească, toate instituțiunile religioase și culturale, iar Români din Ungaria au pierdut nu numai protecțiunea statului românesc ci și instituțiunile create și dezvoltate din puterile lor proprii.

Această inegalitate nu poate să dăinuiască însă și reciprocitatea tratamentului trebuie să vină dela sine.

Conferința preoțească a protopopiatului Câmpești

Preoțimea ortodoxă a protopopiatului Câmpești a avut la 1 Noemvrie a. c. o zi de excepțională activitate misionară. În aceasta zi s'au întâlnit toți cei 21 de parohi, sub conducerea demnă și pricepută a P. C. Sale Sorin Furdul, protopopul tractului, în marea noastră parohie Arada, din jud. Turda.

Comuna Arada este curat ortodoxă și numără 3950 de suflete. Aici este loc pentru o intensă pastorație și deci Pr. Mircea Nicola, parohul locului, împreună cu credincioșii săi, a avut prilejul unei mari satisfacții sufletești, primind un sobor atât de mare de preoți.

Așteptarea unanimă n'a fost înșelată.

La orele 8 dim. fiind prezenți și popor și preoțime a început în biserica parohială sfânta slujbă religioasă. La liturgia a predicat temeinic pregătit, Pr. Nicolae Săndulescu despre »Puterea cuvântului și a credinței dumnezeiești«.

După datina bine înrădăcinată a credincioșilor de munte, a trebuit însă slujit și sfântul maslu, care a fost ascultat cu adâncă evlavie de mulțimea adunată.

Momentul acesta atât de solemn și unic în viața unei parohii, a fost ales de inima nobilă și tactul cu adevărat arhipreotesco a P. C. S. protopopul Sorin Furdul, pentru-ca să vorbească turmei dreptcuvântătoare despre: »Indatoririle creștinești ale enoriașilor față de refugiați«. Aceste cuvinte calde, pătrunzătoare și cuprinse în cadrul îndoliat al suferințelor trăite de mii de familii românești în timpul din urmă, au cutremurat toate conștiințele.

Vorbea Moșilor unul dintre cei mai reprezentativi exponenți ai credinței și culturii naționale, legat prin origine, tradiție familiară și activitate pastorală deosebit de rodnică, și protopopul Sorin Furdul a fost pe deplin înțeles.

Dar preoțimea avea anumite îndatoriri și față de propria sa chemare. După amiază s'au întâlnit deci într-o conferință intimă la oficiul parohial unde după luarea în dezbateră a mai multor chestiuni de pastorație, P. C. S. protopopul Sorin Furdul a expus preoților săi un subiect foarte interesant tratând despre: »Cultul sacrificiilor înaintașilor față de limba și legea strămoșească«.

A fost o ședință atât de bogat documentată, încât a fermecat pe auditorii săi.

Parohia Arada nu va uita lungă vreme această zi, pe care preoțimea, atât de harnică a protopopiatului Câmpești, a sfințit-o cu o rodnică activitate spirituală.

V.

Franklin Roosevelt a fost ales pentru a treia oară președinte al Statelor Unite, având 24.363.798 vot., față de 20.282.094 voturi ale contracandidatului său Wilkie.

D-l Roosevelt s'a născut la 30 Ianuarie 1882 și activitatea sa politică începe în anul 1910. A fost în 2 rânduri guvernator al New-Yorkului. Este autorul mai multor cărți de mare valoare.

Într-o epocă atât de gravă, soarta Americii și, poate, a lumii întregi se încredințează deci unui om apreciat de ai săi, ca nimeni altul.

„Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său. dar pentrucă nu sunteți din lume, ci eu v'am ales din lume, de aceea lumea vă urăște“ (Ioan 15.19)

Organizarea școlii primare în Italia

Puterea de rezistență a unui popor se mărește mai ales prin școala temeinic organizată. În deosebi școala primară din sate și orașe are un rol însemnat.

Pentru a plămădi omul nou, în stare să înfrunte orice primejdie și să fie deplin conștient de drepturile și datorințele sale, statele moderne dau mare atențiune creșterii copiilor.

Și fiindcă este o mare asemănare între ocupațiile poporului italian și acele ale poporului românesc, cunoașterea organizării școlii primare din Italia este de un folos de netăgăduit.

Școala primară din Italia are alt program și alt sistem de predare la orașe și altul la sate. Mediul local și social constituie primul element al predării învățământului.

Copiii lor se împărtășesc nu numai cunoștințe teoretice și nu li se arată numai foloasele unei munci practice, ci li se dă puțința ca să trăiască, în sânul familiei, o viață înzestrată cu tot ceea ce aduce mulțumire și fericire.

Învățământul se face în 24 de ore săptămânale, deci un program puțin încărcat și pentru învățători și pentru elevi.

Învățământul se bucură de o considerație deosebită și, fiind foarte bine salarizat, i se cere o activitate intensă. După ce a terminat gimnaziul cu 3 ani școlari, el este pregătit într-o școală normală timp de 4 ani, iar după aceea face un an de practică într-o școală experimentală.

Îndeplinind aceste condițiuni și având posibilitatea să urmeze studii superioare la Facultatea Școlii normale, învățătorul intră în învățământul primar pentru a fi, conștient și bine răsplătit, focarul de lumină al noilor aspirațiuni naționale și sociale.

Contactul său cu elevii, sfaturile date de el părinților copiilor, concursul ce-l obține dela autoritățile comunale și superioare pentru a înzestra școala și a ajuta pe elevii săraci cu haine, hrană și cărți, sunt tot atâtea mijloace ca să deștepte dragostea față de școală și obligativitatea să nu rămână o vorbă deșartă.

Copilul format în asemenea condițiuni, dela 4—6 ani în „Asili infantili“ (grădinița de copii) și dela 6—11 ani în școala primară, iese astfel destul de bine pregătit pentruca să urmeze de aici înainte potrivit aptitudinilor sale în primul rând și nu numai după puțința materială, o școală profesională de meserii, tehnică sau una teoretică, cum este gimnaziul.

Prin astfel de principii sănătoase și mai ales prin aplicarea lor în slujba întregului popor și în primul rând a celui dela sate, noua organizare a școlii din Italia va contribui, ca prin nici un alt mijloc, să înalțe și să întărească această țară.

≡ P A G I N A O F I C I A L A ≡

Comunicat

Nr. 903—1940

Se aduce la cunoștința oficiilor parohiale spre știre și conformare următoarea:

Deciziune

PRIVIND BUNURILE FOSTELOR ȘCOALE CONFESIONALE ROMANE ORTODOXE DIN TRANSILVANIA ȘI CRIȘANĂ

Publicată în Mon. Of. Nr. 203 din 3 Sept. 1940.

Noi ministru secretar de Stat la Departamentul Educației Naționale;

Având în vedere că bunurile fostelor școli confesionale ortodoxe române și unite române din Transilvania și Crișana, statificate din punct de vedere al învățământului după unire de guvernul Român, au constituit și constituiesc proprietatea Parohiilor române ortodoxe și unite respective, fie că actualmente figurează în cărțile funduare pe numele parohiilor, comunelor bisericesti sau „Fond Școlar” (dotație învățătorească);

Considerând că din eroarea unele dintre aceste bunuri au fost intabulate în ultimii ani pe numele Statului (Administrația Casei Școlilor și a Culturii Poporului) deși în realitate erau proprietatea Parohiilor, după cum rezultă din circulara Nr. 25.000 din 20 Septembrie 1922 a Dir. G-rale Cluj;

Decidem:

Art. I. Toate bunurile fostelor Școli Confesionale Române ortodoxe și române unite din Transilvania și Crișana, sunt și rămân proprietatea parohiilor române ortodoxe sau unite respective.

Art. II. Bunurile menționate de articolul precedent vor fi intabulate în cărțile funduare, din oficiu sau la cererea Parohiilor sau Episcopioșilor, pe numele Parohiilor române ortodoxe sau unite respective.

Art. III. D-l director al Contenciosului Ministerului Educației Naționale este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a deciziei de față.

Dată la 24 August 1940.

Ministru, D. Caracostea.

Alba-Iulia, 15 Noembrie 1940.

Preșdinte, Secretar,
Alex. Baba. N. Belea.

Nr. 906—1940.

Comunicat

In conformitate cu dispozițiile art. 8 din Decretul-lege No. 3123 din 14 Decembrie 1940, preoții, diaconii și cântăreții bisericesti, care sunt și pensionari ai Statului, județului sau comunei nu mai pot ocupa și posturile în care funcționează acum.

Toți aceia care cad în prevederile acestei dispozițiuni, sunt obligați să opteze, în termen de 15 zile dela publicarea prezentei decizii, fie pentru pensie, fie pentru funcțiunea pe care a dețin în prezent.

Tipografia „Alba” Alba-Iulia

Cei care renunță la pensie pot să rămână în actualele posturi, până la împlinirea limitei de vârstă legală.

Preoții, care optează pentru pensie, se bucură de acelaș regim ca și preoții puși în retragere din oficiu la 70 ani, sau facultativ la 65 de ani.

Cumulul pensiei cu salariul încetează pe data de 1 Decembrie 1940.

Alba-Iulia, 15 Noembrie 1940.

Preșdinte, Secretar,
PR. AL. BABA PR. N. BELEA

Nr. 908—1940.

Comunicat

Ministerul Cultelor dispune cu ord. Nr. 44.794 a. c. ca toți preoții refugiați să dea în scris o declarație, cuprinzând următoarele:

1. Numele și pronumele,
2. Data nașterii,
3. Locul nașterii,
4. Numele de familie al soției, numele copiilor și sexul lor,
5. Situația militară, contingentul și unitatea,
6. Descrierea amănunțită a motivelor pentru care s'a refugiat, după data ocupării,
7. Orice informațiuni privitor la oameni și atitudinea lor românească, sau antiromânească etc.

Aceste declarații se vor înainta cât mai urgent posibil.

Alba-Iulia, 15 Noembrie 1940.

Preșdinte, Secretar,
PR. AL. BABA PR. N. BELEA

Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Felea-cului și Clujului

Vicariatul Alba-Iulia

Nr. 828—1940.

Comunicat

Pentru ca să dăm posibilitate preoților noștri de-a contracta împrumuturi în condiții similare, cum era aranjamentul cu „Vatra” din Cluj, am exoperat acelaș tratament și cu banca „Izvorul” din Alba-Iulia. Pentru orientarea preoților publicăm aci spre știre și conformare modalitatea de-a putea obține împrumutul.

În scopul acesta, preoții cari solicită astfel de împrumuturi în contul salariilor, vor depune la Vicariat cereri timbrate, cari cereri, după ce Oficiul de Cassă Vicarial constată situația salariului respectivului preot solicitant, va face recomandarea cuvenită, în baza căreia și a unei cambii corespunzătoare, se vor prezenta la bancă, vor putea ridica imediat împrumutul.

Alba-Iulia, din ședința Consiliului Vicarial ținută la 6 Noembrie 1940.

Preșdinte, Secretar,
Alex. Baba. Pr. N. Belea

Atribuțiunile preoților refugiați

În temeiul deciziei Nr. 48.999 a. c. a On. Minister al educației naționale, cultelor și artelor, se pune în vedere întregului personal bisericesc dela parohii, catedrale și mănăstiri că sunt dator să admită ca preoții refugiați să-și exercite atribuțiunile pe lângă instituțiile, unde au fost repartizați.

Cei cari vor împiedica în funcțiunea lor pe preoții refugiați sunt sancționați cu suspendarea salariului, iar eparhiile respective îi va suspenda și din funcțiune.

Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Felea-cului și Clujului

Vicariatul Alba-Iulia

No. 745—1940.

Comunicat

Cântărețul Tiurbă Petru, expulzat din comuna Ianculești județul Satu Mare, rămas fără posibilitate de existență, cere să fi plasat în calitate de cântăreț în una din parohiile noastre. Rugăm pe preoții noștri cari au nevoie de un cântăreț și pot să-l plasce să ne avizeze ca să putem da îndrumarea cuvenită susnumitului.

Alba-Iulia, din ședința Consiliului Vicarial ținută la 6 Noembrie 1940.

Preșdinte, Secretar,
Alex. Baba. N. Belea.

Reapare revista literară „Luceafărul”

Asociația scriitorilor din Ardeal a hotărât înființarea revistei „Luceafărul” la Sibiu, cu gând să fie o continuare a revistei cu acest titlu apărută înainte de Unire, tot în acel oraș. Importanța „Luceafărului” în pregătirea sufletească a Românilor ardeleni, pentru unirea din 1918 este de netăgăduit. Astăzi din nou se pune problema deșteptării conștiinței naționale, de aceea reluarea mișcării ce a grupat atâtea talente în jurul vechiului „Luceafăr”, trebuie să fie salutată cu bucurie de orice Român.

În acelaș timp însă să se aibă în vedere îndemnul dlui Oct. C. Tăslăuanu, redactorul vechiului „Luceafăr”. „Cu „Luceafărul” nou scriitorii Ardeleni să lupte pentru reîntregirea hotarelor. Și să le ajute Dumnezeu să le vadă din nou acolo unde au fost”.

„Dacă pe voi lumea vă urăște, gândiți-vă că m'a urât întâi pe mine” (Ioan 15.18)

Înștiințare

Se aduce la cunoștința membrilor și tuturor prietenilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român Astra”, că adunarea generală, ce era să se țină în zilele de 8 și 9 Septembrie în Sibiu și amânată din cauza evenimentelor rezultate de pe urma arbitrajului dela Viena, se va ține în ziua de 24 Noembrie a. c. la Sibiu, cu același program publicat la timpul său, comprimat însă la o singură zi din cauza greutăților, ce s'ar ivi cu încartiruirea în timpurile de față, când Sibiu adăpostește nu număr, foarte mare de refugiați și evacuați din teritoriile cedate.

În urma acestei comprimări, programul adunării va fi următorul:

Duminecă în 24 Noembrie 1940:

Ora 9: Serviciul divin în bisericile românești din Sibiu.

Ora 11: Ședința I-a (în sala cea mare a Prefecturii județului) cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.

2. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

3. Inscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor.

4. Prezentarea raportului general al comitetului central.

5. Alegerea comisiunilor pentru:

a) examinarea raportului general;

b) inscrierea membrilor noi;

c) alegerea președintelui și a comitetului central pe timp de 5 ani;

d) alegerea comitetului de cenzori pe anul 1940—1941;

e) alegerea membrilor secțiilor științifice literare pe timp de 5 ani.

Ora 12: Ședința a II-a (în sala cea mare a Prefecturii județului) cu următoarea ordine de zi:

1. Rapoartele comisiunilor alese în ședința I-a și a comitetului de cenzori despre verificarea socotelilor „Asociațiunii” pe anul 1939 și ale Internatului de fete pe anul școlar 1939—40, precum și asupra proiectului de buget pe anul 1941 al „Asociațiunii”.

2. Fixarea locului pentru adunarea generală din anul 1941.

3. Închiderea adunării generale.

După masă, la ora 5 vor conferența:

D-l Dr. Ioan Lupas despre: „Problema transilvană în timpul domniei Regelui Carol I”, iar D-l Olimpiu Boitoș despre: „Progresul cultural al Transilvaniei după Unire”.

Din ședința plenară a comitetului central al „Asociațiunii”, ținută la 28 Octombrie 1940.

Dr. Gheorghe Moga m. p.

Vce-preșdinte.
Nicolae Băilă m. p.

Secretar.

CENZURAT